

Nye parasitter, nye udfordringer

Vi må indstille os på, at de kommende år kan bringe nye parasitter til Danmark. Den omfattende verdenshandel, som vi jo alle ønsker at være en del af, øger desværre også muligheden for mindre behagelige bekendtskaber. Det er et faktum, at såkaldte invasive arter spredes i stadigt større omfang. Varroa-miden er et godt eksempel på en sådan invasiv parasit, som det ikke er lykkedes os at slippe af med igen. Det er derfor vigtigt, at biavlerne følger med udviklingen. Her fra den Offentlige bisygdomsbekæmpelse vil vi orientere løbende om, hvad der sker ude i verden, og selvfølgelig, hvis en ny parasit invaderer Danmark.

Det anbefales internationalt fra FNs miljøkontor, at man forsøger at udrydde nye parasitter, før de når at blive etableret. Det er vigtigt, at man undersøger, hvor udbredt parasitten er, og forsøger at klarlægge, hvordan den er kommet frem. Det kan komme på tale at udrydde bifamilier i en egn, hvis det skønnes, at det vil være muligt at undgå, at parasitterne spredes yderligere. Som et første skridt synes det vigtigt, at flest mulige biavlere kan genkende de parasitter, vi kan forvente er rimeligt sandsynlige i en nær fremtid.

Den lille stadebille

Den lille stadebille stammer fra Afrika. Syd for Sahara er den en besværlig gæst for både bier og biavlere. Det er dog sjældent, at angrebene af stadebiller udvikler sig til et egentligt problem, da afrikanske bier har udviklet en lang række mekanismer til at holde stadebiller på et tåleligt niveau. Bierne angriber og fjerner æg og larver fra billen, og de voksne biller spærres inde i et såkaldt fængsel, fremstillet af propolis. Biavlerne i Sydafrika anbringer udslyngede tavler og magasiner lyst og luftigt, da dette giver dårlige betingelser for såvel stadebiller som voksmøllet. Det er dog *ikke* tilladt i Danmark på grund af faren for smitte med bipest.

Ovenfor ses to eksemplarer af den lille stadebille, nedenfor et eksempel på et alvorligt angreb med tusindvis af larver

Angrebne bifamilier i Florida er bukket under, fordi billens larver æder voks og pollen, således at honningen fra magasiner oversvømmer yngellejet. Derfor er det vigtigt, at man ikke har alt for mange magasiner på sine stader.

Billen minder i størrelse og form en del om en mariehøne. Den er enten helt sort eller mørkebrun. Larverne kan overfladisk minde lidt om voksmøllets larver, men deres krop er ikke så glat, og de bevæger sig generelt hurtigere. De er også klart mindre end voksmøllets sidste larvestadium. Larverne kryber væk fra vokstavlerne for at forpuppe sig, hvorefter de graver sig ned i jorden, og de kan tilbagelægge betydelige afstande. De voksne biller er dygtige flyvere og kan

antageligt finde bistader over betydelige afstande.

Den lille stadebille er i 2004 fundet i Portugal. Man må håbe, at forsøget på at stoppe invasionen er lykkedes. Dette eksempel viser med al tydelighed, at man ved import af bier nøje bør overveje, om den mulige gevinst står mål med de risici, dette indebærer.

Tropilaelaps miderne

Tropilaelaps miderne stammer fra Asien, hvor deres oprindelige værter er *Apis dorsata* og *Apis laboriosa*. Der er to beslægtede arter af miden, *Tropilaelaps clareae* og *Tropilaelaps koenigerum*, af hvilke *Tropilaelaps clareae* anses for at være en skadelig parasit hos *Apis mellifera*, den vestlige honningbi. Vi har kendt til midernes skadelige virkning i mere end 20 år, men endnu ser det ikke ud til, at de har kunnet etablere sig uden for det asiatiske område. Dette kan skyldes, at miderne er meget afhængige af biyngel og derfor ikke har optimale betingelser i egne med vinter.

I modsætning til varroa-miden, der med sin flade krop og korte ben er bygget til at leve som parasit på honningbier, har *Tropilaelaps* miderne en mere typisk rovmidde bygning. Kroppen er højere hvælvet, og benene er længere. Miderne er mindre end varroa-miden, ca. 1 x 0,5 mm, og langstrakte, hvor varroa-miden er bred. Der findes mider hos humlebier, der kan minde om *Tropilaelaps*, men disse er større.

Ovenfor ses Tropilaelaps miden

Per Kryger
Offentlig bisygdomsbekæmpelse
Danmarks JordbrugsForskning
Forskningscenter Flakkebjerg
4200 Slagelse